

Til medlem af Inatsisartut
Anna Wangenheim
Demokraatit

25-03-2024
Sags nr. 2024 - 3301
Akt. id. 24001643

Postboks 260
3900 Nuuk
Tlf. (+299) 34 50 00
Fax (+299) 34 63 64
E-mail: isn@nanoq.gl
www.naalakkersuisut.gl

Besvarelse af §37 spørgsmål nr. 024 vedrørende udvidelse af forældreorlov

Kære Anna Wangenheim

Tak for spørgsmålene. Spørgsmålene er gengivet enkeltvis nedenfor, efterfulgt af en besvarelse.

1. Hvilke økonomiske og administrative konsekvenser vil der være for det offentlige ved en udvidelse af forældreorloven fra 21 til 37 uger?

Det er nødvendigt at anskue de økonomiske konsekvenser baseret på 1. de øgede økonomiske effekter ved forslaget og 2. de dynamiske effekter ved at forlænge orloven. Beregningerne er baseret på et overslag, og vil være forbundet med usikkerhed. Det skyldes bl.a. at effekten af en forlængelse vil afhænge af det omfang forældre på arbejdsmarkedet ønsker gøre brug af en forlængelse.

Øgede økonomiske konsekvenser for det offentlige

I det omfang, at en forlængelse af forældreorloven anvendes i samme omfang som de nuværende orlovsmuligheder anvendes, forventes der et øget finansieringsbehov på yderligere i alt 11,9 mio.kr. på området. Det øgede finansieringsbehov omhandler 5,3 mio. til barselsfonden Amaat, som dækker barsel for privatansatte, og som i dag er finansieret af en afgift, som erhvervslivet betaler. De resterende 6,6 mio. kr. vedrører forventede merudgifter til udgifter til de offentligt ansatte, der i 2022 var berettiget til barseldagpenge. Disse beregninger bygger på en forudsætning om, at antallet af modtagere af henholdsvis dagpenge og lønrefusion vil være den samme fremadrettet. Såfremt der forhandles løndækning via overenskomsterne, vil dette antal personer falde, omvendt vil der være øgede udgifter til dækning af løn.

Dertil forventes et tab af skatteprovenu, i den tilsvarende periode, som barselsrettigheder udvides med. Tabet afhænger dog af andelen som i perioden får løn under barsel. Da der ikke foreligger eksisterende registerdata over denne fordeling, har Departementet for Sociale anliggender, Familier, Arbejdsmarked og Indenrigsanliggender ikke mulighed for at undersøge dette indenfor rammen for § 37 spørgsmål.

Økonomi- og Personalestyrelsen oplyser i relation til besvarelsen følgende:

"Mens lovgivningen giver ret til orlov fra arbejdsmarkedet, kan en overenskomst eller individuelle ansættelsesforhold give ret til løn under orloven. Samtlige offentlige overenskomster indeholder bestemmelser om omfanget af retten til fuld løn under orloven. Langt de fleste offentlige overenskomster giver medarbejdere i kommunerne og Selvstyret ret til fuld løn under fuld orlov jf. loven af 2020 herom. Dette skyldes, at parterne i de foregående overenskomstperioder har prioriteret fuld løn under fuld orlovsperiode jf. 2020-loven.

Ved en forlængelse af forældreorloven vil det kræve, at parterne bag overenskomsterne prioriterer en del af den samlede lønsum til betaling af løn under forlængelsen. Naalakkersuisut kan ikke på forhånd vurdere, om arbejdsmarkedets parter i det offentlige begge vil prioritere lønmidler til dette ved en eventuelt næstkommende lovændring. Politisk tvinger man ikke fagforeningerne til en sådan prioritering, da man ikke har tradition for politisk indblanding i overenskomstforhandlingerne.

Når de økonomiske konsekvenser ved udvidelse af lønretten beregnes i forbindelse med en overenskomstforhandling, tages der højde for lønnen for det konkrete område, kønsfordeling på overenskomstområdet, fødselstal for den samlede befolkning m.v. Som eksempel kan det oplyses, at en udvidelse af lønretten for samtlige ansatte på Atorfillit Kattuffiats overenskomster vil koste i alt ca. kr. 322.000 for hver uge orloven forlænges pr. år¹. Det er vigtigt her at bemærke, at dette beløb ikke kan overføres direkte til andre overenskomstområder, da beregningen er baseret på en gennemsnitlig AK-løn og denne gruppes sammensætning. I det omfang en offentligt ansat ikke har ret til løn under en forlænget orlov vil vedkommende have ret til barselsdagpenge jf. gældende lovgivning herom.

Hertil kommer udgifter til ansættelse af vikarer i en længere periode end i dag. Det er ikke muligt at vurdere udgifterne hertil, da det ikke registreres selvstændigt om en person er ansat som barselsvikar.

Det kan ikke oplyses, hvorledes de økonomiske konsekvenser vil være i relation til ansatte, der er omfattet af overenskomster eller relevante individuelle kontrakter på det private arbejdsmarked. På det private arbejdsmarked vil de ansatte dog som minimum være omfattet af lønrefusion via barselsfonden Amaat."

Dynamiske effekter ved at forlænge orlovsperioden

I teorien kan der forventes en økonomisk effektivisering førskoletilbuddene, som følge af, at børn starter senere i daginstitution. Da der er venteliste til førskoletilbud i størstedelen af Grønland, forventes effektiviseringen dog ikke at give en økonomisk besparelse.

I teorien kan forslaget bidrage til at nedbringe ventelisterne tilsvarende. Derved kan en større andel af målgruppen, som har ret til tilbuddet, modtage en institutionsplads. Dette skyldes, at den ledige kapacitet ikke kan bespares, men kan anvendes til andre borgere.

Derudover kan den forlængede forældreorlov for nogle, bidrage til et samfundsøkonomisk produktivitetstab, som følge af længere tid væk fra arbejdsmarkedet. Der er en mulighed for, at forældre, der i dag i en periode falder ud af arbejdsmarkedet grundet manglende pasningsmuligheder vil kunne fastholdes bedre på arbejdsmarkedet samt bibeholde en vis indtægt.

Der kan være visse pædagogiske fordele for personalet i landets daginstitutioner. Dette ud fra en formodning om, at aldersspredningen og dermed spredningen i behovene blandt børnene i vuggestuerne vil blive mindre komplekse.

---

¹ Beregningen er baseret 2023-tal og er udarbejdet i forbindelse med de nuværende overenskomstforhandlinger på AK-området.

2. Hvilke økonomiske og administrative konsekvenser vil der være for erhvervslivet ved en udvidelse af forældreorloven fra 21 til 37 uger?

Der henvises til besvarelsen af spørgsmål 1.

3. Hvilke økonomiske og administrative konsekvenser vil der være for borgerne ved en udvidelse af forældreorloven fra 21 til 37 uger?

Der henvises til besvarelsen af spørgsmål 1.

4. Hvor stor en besparelse vil der være på daginstitutionsområdet såfremt forældreorloven udvides til 37 uger, og det dermed må forventes, at børns start i institution udskydes med 16 uger?

Der henvises til besvarelsen af spørgsmål 1.

5. Kan Naalakkersuisut oplyse andet af interesse for sagen?

Økonomi- og Personalestyrelsen oplyser, at der igennem de seneste år har arbejdsmarkedets parter på det offentlige arbejdsmarked haft stort fokus på at sikre fuld løn under fuld barsel. Dette for at sikre bedre reelle muligheder for, at offentligt ansatte gør brug af de orlovsmuligheder, der findes.

Naalakkersuisut har herudover ikke andet at oplyse.

Med venlig hilsen

Jess Svane

